

Certificarea constructorilor

Investițiile publice sunt afectate de interesele imobiliare

Proiectele de investiții nefinalizate la timp sau realizate cu deficiențe de calitate vor fi mai puține atunci când autoritățile contractante vor avea posibilitatea să analizeze ofertele constructorilor și după capacitatea lor tehnico-economică.

Nu numai în sectorul public, ci și în cel privat beneficiarii au nevoie să li se certifice că un constructor chiar ar putea să realizeze lucrarea la care se angajează.

O astfel de certificare ar urma să fie acordată de către Agenția Română de Certificare a Operatorilor din Construcții (ARCO). Legea prevede ca până la finalul acestui an să fie înființat acest sistem.

Din 2016 când au intrat în vigoare aceste prevederi legislative, în urma succesivelor prorogări, finalul anului 2024 este cel de-al cincilea termen la care s-a ajuns.

Oficialii sunt ori incapabili să elaboreze acest sistem ori sunt interesați să mențină situația actuală în care firme ”de apartament” ajung să contracteze investiții publice de valori semnificative, fără să aibă capacitatea să le execute și încercând să angajeze ulterior subcontractanți cu care să onoreze contractul.

Cât de mare este nevoia autorităților contractante de a fi certificați contractorii arată și inițiativa Ministerului Transporturilor de a înființa ”Registrul utilajelor, echipamentelor și instalațiilor”. Acesta permite autorităților contractante să verifice dotările firmelor care participă la licitațiile pentru atribuirea contractelor din

domeniul infrastructurii de transport.

Totuși, Registrul nu este un instrument suficient pentru a stabili capacitatea unei firme de a executa anumite proiecte. Dotările – pe care o firmă le poate avea sau le poate închiria pentru realizarea unui contract – reprezintă doar un aspect de care se ține cont pentru certificarea tehnico-economică.

Prevederile ar trebui să se aplice pentru întreg sectorul construcțiilor, fie public, fie privat

Prin lege, în 2016, au fost introduse două componente ale sistemului calității în construcții. Este vorba de certificarea calității tehnico-profesionale atât a operatorilor economici care prestează servicii de proiectare și/sau consultanță în construcții, cât și a firmelor care execută lucrări de construcții.

Legea nu precizează că certificarea se aplică doar pentru investiții publice, așadar prevederile ar trebui să se aplice pentru întregul segment economic al construcțiilor, fie publice, fie private. Potrivit legii, Ministerul Dezvoltării trebuie să elaboreze regulamentele privind sistemul calității în construcții.

Legea din 2016 a stabilit ca termen pentru realizarea sistemului de certificare luna februarie 2018. Apoi termenul a fost prorogat în august 2019. Apoi în august 2021. Apoi în august 2023. Ultimul termen este în prezent stabilit pentru data de 31 decembrie 2024.

Vor fi certificați numai constructorii, nu și proiectanții

Prevederile legislative privind calitatea în construcții vor fi preluate aproape integral în viitorul Cod al Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Construcțiilor.

În procesul de elaborare, consultare publică și avizare a Codului, în urma observațiilor mediului profesional sau universitar care au fost împotriva certificării firmelor de proiectare, reprezentanții Ministerului Dezvoltării au inclus în Cod doar certificarea firmelor de execuție din sectorul construcțiilor.

Acest mecanism urmărește ”verificarea și recunoașterea capacității și capacității operatorilor economici de a executa una sau mai multe activități specifice domeniului execuției lucrărilor de construcții”.

Proiectul de Cod stabilește ca, începând cu data de 1 iunie 2024, în achizițiile publice care au ca obiect execuția de lucrări, să fie solicitat certificatul de calificare tehnico-profesională emis de către viitoarea Agenție Română de Certificare a Operatorilor din Construcții (ARCO) pe domenii/specialități.

Cu toate acestea, având în vedere că proiectul de Cod este încă în procedură parlamentară, luând în considerare faptul că trebuie realizate demersuri prealabile, atât din punct de vedere organizatoric, cât și din punct de vedere al cadrului de reglementare, în vederea desfășurării în condiții

optime a certificării propriu-zise, ”este posibil ca acest termen să fie modificat, proporțional cu data intrării în vigoare a Codului”, atrag atenția reprezentanții Ministerului Dezvoltării.

De altfel, proiectul legii privind Codul a fost adoptat tacit de Senat, în iunie anul trecut, cu multe amendamente propuse de politicieni la sugestia dezvoltatorilor imobiliari, situație ce a stârnit un val de proteste din partea opiniei publice.

Prinși între interesele imobiliare proprii și protestele publice, politicienii au ales să treacă pe linie moartă proiectul Codului. Așa că din vara anului trecut acest proiect este deus la Camera Deputaților fără să mai fie supus votului în plen. Asta în condițiile în care nevoia de certificare a constructorilor este la nivel maxim, dat fiind valul de proiecte de investiții publice, atât din fonduri europene, cât și de la bugetul de stat, pe care autoritățile contractante trebuie să le gestioneze cât mai eficient.

Ca urmare, lupta generată de interesele imobiliare afectează în mod direct buna executare a proiectelor de investiții publice.

CATUC – obligație asumată prin PNRR

Sistematizarea și codificarea legislației care să sprijine implementarea investițiilor în tranziția spre clădiri verzi, concretizată prin Codul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Construcțiilor, este obiectiv asumat prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR). Codul prevede respectarea unor principii, cum sunt liberul acces la piață, asigurarea interesului public, al proporționalității și nediscriminării. Aceasta pe baza unui regulament și a unor criterii tehnice, criterii administrative și a unor criterii economico-financiare, aprobate prin ordin al ministrului responsabil cu amenajarea teritoriului, urbanism și construcții. Consiliul de Certificare ARCO are rolul de a evalua respectarea criteriilor de certificare prin intermediul comisiilor de evaluare, organizate pe domenii/specialități. Conform proiectului de Cod, acest consiliu de certificare va fi alcătuit atât din reprezentanți ai ministrului responsabil în domeniul amenajării teritoriului, urbanism și construcții, cât și din membri ai organizațiilor și federațiilor patronale reprezentative din domeniul construcțiilor, ai

organizațiilor și asociațiilor profesionale reprezentative din domeniul arhitecturii, construcțiilor și instalațiilor, precum și ai facultăților de construcții și arhitectură.

Organizațiile patronale și profesionale au fost consultate

În etapa de consultare publică derulată în perioada aprilie - mai 2022, asociațiile patronale și profesionale din domeniul arhitecturii și construcțiilor, precum și instituții publice, universități, structuri asociative ale autorităților locale, organizații ale societății civile, persoane juridice și fizice, au transmis către minister numeroase propuneri și observații.

Tinând cont de acestea proiectul codului a fost modificat cu scopul armonizării acestora cu viziunea MDLPA de reformare a legislației, nu înainte ca soluțiile tehnice să fie reverificate cu o serie de factori relevanți, ne-au transmis reprezentanții ministrului de resort.

La propunerea Ministerului Dezvoltării, Guvernul României a aprobat, în sesiunea din data de 29 martie 2023, proiectul de Lege privind Codul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Construcțiilor.

FPSC își dorește ca certificarea să se facă în urma unei evaluări reale

Certificarea calificării tehnico-profesionale a operatorilor economici cu activitate în construcții nu este numai o obligație legală, instituită prin Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, ci o necesitate pentru orice stat care își dorește atingerea unui nivel de calitate satisfăcător în sector, spune Irina Forgo, director Federația Patronatelor Societăților din Construcții.

Deși prevederile stabilite în lege ar fi trebuit să ne aducă la un sistem de certificare funcțional în termen de 18 luni de la data intrării în vigoare a Legii nr. 163/2016, suntem în anul 2024 fără a fi atins acest deziderat.

La presiunea mediului de afaceri Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice a elaborat în 2018 un proiect de HG privind certificarea calificării

tehnico-profesionale a operatorilor economici cu activitate în construcții, însă acesta trata atât certificarea operatorilor economici care prestează servicii de proiectare și/sau consultanță în construcții, cât și a executanților, fără a ține cont de diferențele/particularitățile acestor categorii, de activitățile lor fundamentale diferite.

Certificatul se emitea automat, iar operatorii certificați erau înscrși în Registrul Național, care avea să fie gestionat de Agenția Națională pentru Achizițiile Publice.

O nouă încercare de a promova un act normativ în acest sens a fost inițiată în august 2020 de către CNAIR, cu participarea Ministerului Transporturilor, Ministerului Lucrărilor Publice, Agenției Naționale pentru Achiziții Publice și a mediului de afaceri, însă nici aceasta nu a

Irina Forgo, director Federația Patronatelor Societăților din Construcții

avut vreo finalitate, fiind susținută o certificare formală de către un organism greoi, cu mulți reprezentanți ai ministerelor și o palidă prezență a specialiștilor din mediul de afaceri.

Cea mai importantă obiecție a FPSC și a mediului de afaceri, în general, a fost lipsa unui organism independent, a specialiștilor în domeniile supuse certificării, care să ia parte la procesul de certificare.

Propunerea de HG viza realizarea unei certificări gestionate exclusiv de MDLPA, care apreciem că nu are nici experiență în evaluarea activității/capacității unui operator, nici experiență reală la nivel de licitații/ execuție, nici specialiști. Rezultatul ar fi o certificare formală, echivalând cu înscrierea firmelor într-un registru, propunere cu care mediul de afaceri nu a fost de acord.

FPSC își dorește ca certificarea să se facă în urma unei evaluări reale, care să se finalizeze cu atribuirea unor certificate, prin care să se stabilească

niveluri de competențe pe domenii specifice de activitate.

Federația a făcut demersuri pentru a obține informații relevante despre experiența altor state din UE, concluzia fiind că nu există un sistem unitar de certificare a firmelor din construcții. Astfel, conform chestionarelor primite a rezultat că în Franța și Belgia certificarea se face de către organisme mixte (stat și organism profesional), în Spania și Norvegia de către Stat, în Polonia firmele de construcții nu se certifică, iar în Bulgaria certificarea se face de către federația constructorilor, fără participarea reprezentanților instituțiilor statului, prin Comisia organizată la nivelul federației, formată din specialiști. ■